

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER AV ÅR 1985

för leverans, innefattande montage, av gods till den offentliga sektorn (MONTAGE 85).

Dessa bestämmelser har tillkommit efter samråd mellan riksrevisionsverket, Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet, Sveriges Industriförbund och Sveriges Grossistförbund.

1. Tillämplighet

Dessa bestämmelser skall när så överenskommit mellan leverantör och beställare tillämpas vid leverans av gods innefattande montage till den offentliga sektorn. Ändringar i och tillägg till dessa bestämmelser gäller endast i den utsträckning detta skriftligen avtalats.*

2. Definitioner

I dessa bestämmelser har följande uttryck här angiven betydelse:

Avtalet: Parternas skriftliga avtal om leverans av Anläggningen med samtliga bilagor samt avtalade ändringar och tillägg.

Godset: All utrustning och allt material, av vad slag det vara må, som leverantören enligt Avtalet skall leverera.

Anläggningen: Godset samt de arbeten och övriga åtaganden som leverantören enligt Avtalet skall utföra.

Montageplatsen: Den plats där montagearbetet skall utföras och områden i direkt anslutning därtill vilka är nödvändiga för transport, lossning och lagring av Godset och annan utrustning.

Skriftligt meddelande: Handling som är underskriven av part och kommit fram till andra parten samt meddelande som når andra parten med mejl av vilket framgår att part är avsändare. Meddelande överfört på annat sätt anses inte vara skriftligt.

3. Produktinformation

Uppgifter i produktinformation, prislister och liknande handlingar är bindande endast i den utsträckning Avtalet uttryckligen hänvisar till dem.

4. Ritningar och tekniska handlingar

4.1 Parterna skall på avtalad tid eller - om sådan ej överenskommit - inom skälig tid efter det Avtal ingåtts tillhandahålla varandra överenskommet antal exemplar av de ritningar och andra tekniska handlingar samt uppgifter som behövs för att den andra parten skall utföra sina åtaganden enligt Avtalet.

4.2 Leverantören skall innan tillverkningen av Godset påbörjas till beställaren för granskning översända sådana principritningar, sammanställningsritningar, scheman, beskrivningar och data som anger den principiella utformningen av Anläggningen. Om parterna särskilt kommer överens om detta, skall leverantören dessutom översända sådana tillverkningsritningar som behövs för att beställaren skall kunna bedöma Godsets konstruktion. I båda fallen gäller att handlingarna skall översändas i överenskommet antal exemplar och att beställarens granskning skall ske utan dröjsmål. Beställarens granskning fritar inte leverantören från hans ansvar enligt punkt 22.1.

För att undgå ansvar skall leverantören innan tillverkningen börjar skriftligen eller på annat sätt uttryckligen reservera sig mot av beställaren föreslagen ändring av leverantörens konstruktion.

4.3 Leverantören skall senast vid garantitidens början kostnadsfritt tillhandahålla beställaren uppgifter och ritningar som är tillräckligt tydliga och utförliga för att beställaren skall kunna ombesörja igångsättning, drift och underhåll (inbegripet löpande reparationer, demontage och montage). Om inte annat överenskommit, skall handlingarna vara avfattade på svenska.

4.4 De ritningar och tekniska handlingar som part lämnar till andra parten förblir den överlämnande partens egendom. Mottagande part får inte utan medgivande använda, kopiera eller reproducera sådan handling eller överlämna den till annan, om detta inte är nödvändigt för att leverantören skall kunna

tillverka eller beställaren skall kunna kontrollera och handha Godset. Beställarens åtagande gäller förbehåll för tryckfrihetsförordningens (1979:936) och sekretesslagens (1980:100) bestämmelser.

5. Anläggningens omfattning. Lagar och bestämmelser

5.1 Anläggningen skall ha den omfattning som framgår av Avtalet och därtill hörande beskrivningar, ritningar, specifikationer eller andra handlingar som åberopas i Avtalet.

I Anläggningen skall även ingå allt material och arbete som behövs för att Anläggningen skall uppfylla i Avtalet angivna driftsegenskaper och prestanda - även om detta material och arbete inte i sin helhet specificerats i Avtalet men av parterna klart åsyftats att ingå.

5.2 Anläggningen skall uppfylla bestämmelserna i gällande svenska lagar, förordningar och av myndigheter eljest utfärdade föreskrifter och enligt gällande tillämpning av dessa. Leverantören skall tillse att Anläggningen utförs enligt vad nu angetts. På leverantörens begäran skall beställaren vara leverantören behjälplig att anskaffa erforderliga upplysningar därom.

5.3 Leverantören är skyldig att utföra sådana ändrings- eller tilläggsarbeten som föranleds av mellan anbudsdagen och övertagandet genomförda ändringar i tvingande lagar, föreskrifter och bestämmelser vilka är tillämpliga på Anläggningen. Detsamma gäller vid ändringar i gängse tillämpning av sådana lagar, föreskrifter och bestämmelser.

Bestämmelserna i punkt 13.1 skall tillämpas på ändrings- och tilläggsarbeten som nämnts här.

6. Rangordning mellan avtalshandlingar och avtalsbestämmelser

Förekommer i Avtalet mot varandra stridande bestämmelser i kontrakt eller motsvarande handling, dessa bestämmelser, åberopat anbud eller åberopat anbudsunderlag, skall nämnda handlingar äga vitsord i nu nämnd ordning, om ej omständigheterna uppenbarligen föranleder annat. Beställaren har dock rätt att - där tillverkningen ännu inte igångsatts och det inte medför ökade kostnader för leverantören - avgöra vilkendera handling som skall gälla.

På ritning i siffror eller bokstäver angivna mått, som ej är uppenbart oriktiga, skall gälla före skalmått.

7. Råvaror, verktyg m m

Råvaror, halvfabrikat, verktyg, mätdon, modeller, emballage o dyl. som beställaren tillhandahåller skall levereras fritt leverantörens fabrik eller lager eller, om så överenskommit, Montageplatsen. Leverantören skall snarast efter mottagandet tillställa beställaren mottagningsbevis. Materialet och utrustningen skall genom märke, skylt eller på annat sätt tydligt anges som beställarens egendom, och, där så är möjligt, förvaras avskilt.

Leverantören skall väl vårda materialet och utrustningen till dess slutredovisning skett. Om materialet eller utrustningen skadas, är leverantören skadeståndskyldig, såvida han inte kan visa att skadan inte beror på försummelse av vare sig honom själv eller av någon för vilken han svarar.

Leverantören skall begränsa åtgången av material till det oundgängligen nödvändiga. Då tillverkningen avslutats eller då beställaren så begär skall leverantören för beställaren redovisa för det material han tagit emot.

Verktyg, mätdon och modeller eller liknande utrustning som leverantören tillhandahållit förblir leverantörens egendom.

8. Förhållanden och ansvar på Montageplatsen

8.1 Utöver vad nedan i punkterna 8.2—8.7 anges skall parterna— om så erfordras — träffa särskild överenskommelse om förhållandena på Montageplatsen.

8.2 Leverantören skall svara för att den personal han anlitar följer de säkerhets- och ordningsföreskrifter som gäller

* Särskilda bestämmelser som statlig upphandling återfinns i upphandlingsförordningen (1973:600, ändrad och omtryckt 1980:850, därefter ändrad 1983:38, 1983:846).

för Montageplatsen. Beställaren är skyldig att tillställa leverantören dessa föreskrifter. Om det kommer till beställarens Efter samråd med leverantören får beställaren avstånga de personer som gjort sig skyldiga till sådan överträdelse från tillträde till Montageplatsen.

8.3 Parterna skall lämna varandra upplysningar om de särskilda faror som utförandet av anläggningen kan medföra.

8.4 Personal som leverantören har sysselsatt på Montageplatsen skall vara försäkrad mot sjukdom och olycksfall i arbetet enligt lag och avtal. För utländsk leverantör eller för utländsk underleverantör som anlitas av svensk leverantör gäller härvid att försäkringen väsentligen skall vara likvärdig med vad som enligt lag eller avtal gäller för anställd hos svensk arbetsgivare.

8.5 Leverantören skall se till att utländsk personal som han anlitar följer gällande föreskrifter avseende uppehålls- och arbetstillstånd.

8.6 Leverantören skall, om annat inte överenskommit, för sina anställda tillämpa den normala arbetstid som gäller för beställarens personal på Montageplatsen.

8.7 Parterna skall, senast då leverantören meddelar att Godset är leveransfärdigt från fabrik, skriftligen utnämna var sitt ombud för den tid Montagearbetet pågår.

Ombuden skall finnas tillgängliga på eller i närheten av Montageplatsen under arbetstid. Framgår inte annat av Avtalet, skall ombuden anses ha fullmakt att handla på sin parts vägnar i alla frågor som rör montagearbetet och Avtalets uppfyllelse. I fall där det enligt dessa bestämmelser skall avges Skriftligt meddelande är ombudet alltid behörigt att ta emot sådant meddelande på sin part vägnar.

9. Leveransplanering

9.1 Om part begär det, skall till Avtalet fogas en i samråd mellan parterna upprättad förteckning över tider av betydelse för samordning av beställarens, leverantörens och andra leverantörers arbete.

9.2 Efter ingånget Avtal skall leverantören snarast, i den utsträckning beställaren påfordrar, översända närmare uppgifter angående tider för konstruktion, materialanskaffning, tillverkning och montage för viktiga delar av Anläggningen samt infordra och översända motsvarande uppgifter från sina underleverantörer. Om beställaren begär det, skall i anslutning härtil leverantören och beställaren i samråd upprätta planer för material- och tillverkningskontroll hos leverantören och underleverantörer.

Beställaren har rätt att bevaka hur tidsplan följs.

10. Förberedande arbeten

10.1 Leverantören skall i överensstämmelse med punkt 4.1 tillhandahålla beställaren handlingar som utvisar hur montagearbetet skall utföras samt de övriga upplysningar angående Anläggningen som behövs för att uppföra lämpliga fundament och andra underlag för att möjliggöra obehindrad transport av Godset och nödvändig utrustning till den plats där Godset skall monteras samt för att ordna alla nödvändiga anslutningar till Anläggningen.

10.2 Beställaren skall utföra förberedande arbeten i överensstämmelse med de handlingar och upplysningar som anges i punkt 10.1. Arbetena skall vara avslutade vid avtalad tidpunkt eller, om sådan inte avtalats, i god tid före montagearbetets påbörjan och så att fundament och underlag kan ta emot Godset i rätt tid. Beställaren skall informera leverantören om när de förberedande arbetena har utförts.

10.3 Om det föreligger fel i de handlingar och upplysningar som anges i punkt 10.1 och detta visar sig före övertagandet, skall leverantören bära varje kostnad som orsakas av felet. Om felet visar sig efter övertagandet, blir reglerna om ansvar fel i punkt 22 tillämpliga.

10.4 Leverantören skall skriftligen underrätta beställaren om när Godset blir färdigt för montagearbete i så god tid att beställaren i rätt tid kan vidta vad som åligger honom för att montagearbetet skall kunna genomföras.

11. Kontroll och provning vid tillverkning och montagearbete

11.1 Om beställaren så begär, skall leverantören under tillverkningens gång och under montagearbetet lämna beställarens

kännedom att dessa föreskrifter inte efterlevs, skall han genast skriftligen underrätta leverantören.

Kontrollant de upplysningar som behövs för att bedöma Godsets och montagearbetets kvalitet, om tillverkningshemligheter där-igenom inte röjs.

11.2 När beställaren enligt Avtalet skall utföra kontroll av Godset hos leverantören, skall leverantören genom särskilt meddelande underrätta beställaren, senast två veckor i förväg om den dag då Godset beräknas vara klart för kontroll. Beställaren skall snarast härpå utföra kontrollen under ordinarie arbetstid. Om kontroll inte har påbörjats inom två veckor efter den dag då Godset enligt leverantörens meddelande skall vara klart för kontroll, har leverantören rätt att fortsätta sitt arbete som om kontroll ägt rum.

Om det, när beställarens kontrollant anländer till leverantören för att utföra avtalad kontroll, är uppenbart att Godset inte är klart för sådan kontroll, har beställaren rätt till ersättning för kostnader för kontrollanten.

11.3 När leverantören enligt Avtalet skall utföra provning skall beställaren beredas tillfälle närvara vid denna. Leverantören skall tillställa beställaren provningsprotokollet, vilket — om inte annat visas — skall anses korrekt redovisa hur provningen genomförts och dess resultat.

11.4 Beställaren har rätt att på Montageplatsen efter överenskommelse om tidpunkten utföra avtalad kontroll av att montagearbetet sker enligt Avtalet.

11.5 Vid kontroll eller provning enligt punkt 11.2 — 11.4 skall leverantören kostnadsfritt tillhandahålla erforderlig kontrollutrustning och personal.

11.6 Om tekniska bestämmelser för kontroll och provning i form av metodbeskrivningar, normer etc. inte angetts i Avtalet, skall kontrollen och provningen utföras enligt de normer som allmänt tillämpas inom vederbörande bransch.

Protokoll ska föras över kontroll och provning.

11.7 Om vid kontroll eller provning har konstaterats att Godset eller montagearbetet inte uppfyller avtalade fordringar skall leverantören utan dröjsmål vidta de åtgärder som föranleds härav. Innan Godset och montagearbetet på beställarens begäran läggs fram för ny kontroll eller provning skall leverantören redovisa vidtagna åtgärder. Om avvikelser varit obetydliga, kan dock beställaren inte påfordra ny kontroll eller provning.

12. Leverantörens rätt till kontroll

Till dess Anläggningen övertagits och därefter när arbete enligt punkt 22 utförts skall leverantören ha rätt att under normal arbetstid kontrollera Anläggningen på egen bekostnad.

Leverantören skall därvid iaktta de föreskrifter som gäller för vistelse inom beställarens område.

Vid kontroll enligt ovan skall leverantören ha rätt att ta del av drifts- och underhållsjournaler avseende Anläggningen.

13. Ändrings- och tilläggsarbeten

13.1 Om leverantören anser att ett ändrings- eller tilläggsarbete enligt punkt 5.3 i något hänseende bör medföra ändring i Avtalet, skall han utan oskäligt dröjsmål efter det att arbetet aktualiserats framställa yrkande härom till beställaren så att skriftlig överenskommelse i sådant hänseende kan träffas innan arbetet skall utföras.

Kan sådan överenskommelse inte träffas, är leverantören ändå skyldig att utföra ändrings- eller tilläggsarbetet. I sådant fall skall pris, tider och andra bestämmelser i avtalet ändras efter vad som kan anses skäligt med hänsyn till ändringens eller tilläggets art och omfattning.

13.2 Beställaren har i övrigt rätt att tills Anläggningen övertagits skriftligen kräva ändrings- och tilläggsarbeten.

Leverantören skall, utan dröjsmål, skriftligen underrätta beställaren huruvida arbetet kan utföras och på vilket sätt det kan ske samt vilken ändring i pris och övriga avtalsvillkor som orsakas av arbetet. Leverantören är inte skyldig utföra sådant ändrings- och tilläggsarbete innan avtal träffats härom.

13.3 Leverantören kan tills övertagande sker föreslå sådana ändringar som föranleds av nya rön och teknisk utveckling inom branschen.

14. Farans övergång

Om inte annat avtalats, går faran för Anläggningen över till beställaren vid övertagandet.

Om beställaren enligt överenskommelse tar emot Godset på Montageplatsen, är han skyldig att genast undersöka Godset

15. Leveranstid, Leveransplats

15.1 Om annat inte överenskommit, skall i Avtalet angiven tidsrymd för leverans anses löpa från avtalsdagen.

15.2 Med leveransdag skall, såvitt annat inte överenskommit, förstås den dag då Anläggningen övertas enligt punkt 17.1.

Beställaren är inte skyldig att överta Anläggningen tidigare än vad som överenskommit i Avtalet.

16. Prov vid övertagandet

16.1 När montagearbetet är slutfört skall Anläggningen genomgå övertagandeprov, om inte annat skriftligen avtalats mellan parterna.

Leverantören skall skriftligen underrätta beställaren om att Anläggningen är klar för övertagande. Han skall därvid ange en skälig frist, inom vilken övertagandeprov skall utföras. Parterna skall därefter överenskomma om tidpunkt för provningen. Om inte annat avtalats, skall provningen ske under beställarens normala arbetstid.

Provningen skall genomföras under leverantörens ledning och i närvaro av båda parterna. Om beställaren är förhindrad att vara närvarande på avtalad tid för provningen, skall leverantören skriftligen, med en rimlig tidsfrist, meddela beställaren en ny tidpunkt för övertagandeprov. Om beställaren likväl inte är närvarande på utsatt tid, får provningen företas i hans frånvaro. Leverantören har då rätt att på beställarens kostnad tillkalla en utomstående sakkunnig person att vara närvarande vid provningen.

Protokoll skall föras över provningen. Leverantören skall tillställa köparen provningsprotokollet, vilket — om inte annat visas — skall anses korrekt redovisa hur provningen genomförts och dess resultat.

De tekniska kraven för övertagandeprov skall specificeras i Avtalet. Om så inte skett, skall de tekniska kraven vara i överensstämmelse med de normer som allmänt tillämpas inom vederbörande bransch.

16.2 Visar övertagandeprov att Anläggningen inte är i enlighet med avtalet, skall leverantören på egen bekostnad snarast möjligt bringa Anläggningen i överensstämmelse med Avtalet. Därefter skall nytt övertagandeprov genomföras, såvida inte parterna överenskommit om att underlåta det eller avvikelsen är utan betydelse för Anläggningens drift. Vid nytt övertagandeprov gäller punkt 16.1.

16.3 Beställaren är skyldig att utan ersättning tillhandahålla kraft, smörjmedel, vatten, bränsle, råvaror och annat material som är nödvändigt för att genomföra övertagandeprov samt installera erforderliga apparater. Vid nytt övertagandeprov enligt 16.2 skall kostnaderna härför ersättas av leverantören. Beställaren skall utan ersättning tillhandahålla den arbetskraft som är nödvändig för provningens genomförande.

17. Övertagande

17.1 Beställaren skall anses ha övertagit Anläggningen

a) så snart övertagandeprov genomförts eller skall anses genomfört enligt punkt 16 eller,

b) om övertagandeprov inte skall genomföras, då beställaren mottar leverantörens meddelande enligt punkt 16.1 andra stycket

och anläggningen är i det skick den enligt Avtalet skall vara vid övertagandet.

Kvarstående mindre justeringar och kompletteringar som är utan betydelse för Anläggningens drift skall dock inte utgöra hinder för övertagandet.

Övertagande kan även ske enligt punkterna 17.3 och 17.4.

17.2 Innan Anläggningen övertagits enligt punkt 17.1 har beställaren inte rätt att utan skriftlig överenskommelse med leverantören förfoga över Anläggningen eller Godset eller ta Anläggningen eller del av denna i drift.

Sådan överenskommelse bör innehålla de ändringar av Avtalet beträffande tidpunkter och ansvar som är motiverade av att beställaren får förfoga över och ta Anläggningen eller del av denna i drift före övertagandet.

och omgående skriftligen till leverantören reklamera eventuella transportskador.

Under den tid beställaren har hand om Godset skall han väl vårda det

17.3 Om Anläggningen eller del av denna utan leverantörens medgivande tas i drift innan övertagande ägt rum enligt punkt 17.1, skall Anläggningen eller den del av denna som tagits i drift då anses ha övertagits.

Leverantören skall skriftligen underrätta beställaren om den tidpunkt då Anläggningen eller del av denna anses ha övertagits enligt denna punkt.

17.4 Är Anläggningen färdig för övertagandeprov och har leverantören skriftligen anmält detta till beställaren men övertagandeprov inte kan genomföras av orsak som beställaren svarar för, skall Anläggningen anses ha övertagits på dagen för färdiganmälan.

17.5 Har Anläggningen övertagits enligt punkt 17.3 eller 17.4 men skulle enligt Avtalet provning av Anläggningen i visst avseende ha skett vid övertagandet, är leverantören skyldig att på beställarens begäran genomföra sådan provning inom tre månader från övertagandet.

Leverantören skall ges skälig tid att undersöka, justera och provköra Anläggningen för att förbereda denna för sådan provning. Därvid skall leverantören även avhjälpa fel i Anläggningen som avses i punkt 22.1.

Vid bedömning av genomförd provning skall hänsyn tas till den påverkan på resultatet härav som kan ha orsakats av att Anläggningen varit i drift och att provningen i övrigt genomförts senare än vad som ursprungligen varit avtalat.

Om Anläggningen vid provningen visar sig inte överensstämma med vad som angetts i Avtalet, skall sådan avvikelse behandlas som fel i Anläggningen enligt punkt 22.

17.6 Beställaren skall snarast möjligt skriftligen bekräfta att han övertagit Anläggningen och vid vilken tidpunkt det skett.

Om beställaren underlåter att bekräfta övertagandet påverkar det inte bedömningen av huruvida Anläggningen övertagits.

18. Leveransförsening. Vite

18.1 Om leverantören finner det sannolikt att han inte kan hålla avtalad leveranstid, skall han utan dröjsmål skriftligen anmäla detta till beställaren samt ange orsaken till förseningen och den tidpunkt då Anläggningen beräknas kunna övertas. Samma skall gälla om leveranstiden har förlängts enligt andra stycket.

Om förseningen beror på befrielsegrund (force majeure) eller på beställaren, skall leveranstiden förlängas med den tid som med hänsyn till omständigheterna kan anses skälig.

18.2 Om leverans (delleverans) försenas och detta inte beror på befrielsegrund (force majeure) eller på beställaren, har beställaren rätt till vite.

Vite skall utgå för varje påbörjad sjudagarsperiod som förseningen varar med % av värdet av den del av Anläggningen som till följd av förseningen inte kunnat tas i avsett bruk. Dock skall vitet i sin helhet inte överstiga % av sagda värde. *Denna punkt gäller endast om procentsatserna är angivna här eller i övrigt framgår av avtalet.*

18.3 Vid försening av leverans (delleverans) till följd av att leverantören väsentligt åsidosatt sina förpliktelser att sätta igång arbetet eller att i övrigt vidta åtgärder inom sådan tid att Anläggningen kan utföras i rätt tid har beställaren rätt att genom Skriftligt meddelande till säljaren häva Avtalet. Hävning får dock endast ske om förseningen är av väsentlig betydelse för beställaren och leverantören insett eller bort inse detta.

Om leverans (delleverans) försenas av annan anledning med mer än en tredjedel av den ursprungligen avtalade leveranstiden eller, oavsett dennas längd, med mer än nio månader och om förseningen inte beror på händelse som sägs i punkt 23 eller på beställaren, har beställaren rätt att genom Skriftligt meddelande till leverantören häva Avtalet såvitt avser den försenade leveransen.

Om leverans skall ske i olika poster som står i sådant sammanhang med varandra att det skulle innebära väsentlig

olägenhet för beställaren att delvis stå fast vid vad som överenskommits, får beställaren häva hela Avtalet.

Om hävning sker enligt första stycket i denna punkt, har beställaren rätt att inom skälig tid fordra antingen skadestånd med det belopp varmed hans kostnad för att få leveransen utförd på annat håll överstiger det överenskomna priset eller det vite som enligt punkt 18.2 kan utgå intill tiden för hävningen.

Utöver vad som anges i denna punkt och i punkt 18.2 är leverantören fri från ersättningskyldighet eller annat ansvar

för att minska olägenheterna av dröjsmålet. Om parterna därvid inte kommer överens om ny tidpunkt för åtgärdens vidtagande, får beställaren låta annan färdigställa Anläggningen.

Av leverantören för leveransen utfördt arbete, tillverkad utrustning eller anskaffande material och råvaror skall därvid — såvida de lämpligen kan användas för Anläggningens utförande av ny leverantör — övertas av beställaren på villkor som parterna kommer överens om. Leverantören skall ersätta beställaren dennes kostnader för leveransens fullföljande i den mån dessa tillsammans med den till leverantören utgivna ersättningen överstiger den ursprungligen avtalade köpeskillingen.

19. Beställarens försening

Om beställaren finner det sannolikt att han inte kommer att kunna fullgöra vad som åligger honom för att Anläggningen skall kunna utföras skall han utan dröjsmål skriftligen anmäla detta till leverantören samt ange orsaken till förseningen och den tidpunkt då åliggandena beräknas kunna fullgöras.

Om beställaren inte i avtalad tid fullgör sina åligganden för att Anläggningen skall kunna fullgöras enligt Avtalet och detta inte beror på befrielsegrund (force majeure) eller på leverantören, är beställaren skyldig att erlagga betalning som om förseningen inte inträffat. Beställaren är dock inte skyldig att erlagga sådan betalning som enligt Avtalet avser visst arbete förrän detta utförts.

Beställaren skall ersätta leverantören för verifierade merkostnader som uppkommer p g a beställarens försening.

20. Pris

Om inte annat skriftligen avtalats, skall överenskomna priser vara fasta och inte indexreglerade samt inkludera varuemballage enligt gängse branschpraxis.

I anbud eller Avtalet angivet pris innefattar inte mervärdeskatt eller andra på fakturerade belopp utgående statliga pålagor. Dessa skall betalas av beställaren till leverantören.

21. Betalning

Betalning skall erläggas enligt de villkor som överenskommits mellan parterna. Har sådan överenskommelse inte träffats, skall betalning erläggas först sedan Anläggningen övertagits. Om Anläggningen skall genomgå provning enligt punkt 17.5, har beställaren rätt att hålla inne ett belopp som — om inte annat överenskommits — skall motsvara 10% av priset tills Anläggningen genomgått sådan provning och därvid upptäckta fel har avhjälpats av leverantören.

Beställaren skall erhålla faktura i det antal exemplar han begär och till den mottagaradress han angett. I fakturan skall mervärdeskatt och rabatter anges särskilt. Dessutom skall fakturan innehålla de uppgifter som beställaren behöver för att kunna avgöra vad fakturan avser.

Om inte annat följer av betalningsplan eller annan överenskommelse mellan parterna, skall fakturan betalas senast 30 dagar efter det att den mottagits. Dock är beställaren inte skyldig att betala tidigare än 30 dagar efter det att leverantören fullgjort det arbete som betalningen avser. Vid försenad betalning utgår dröjsmålsränta.

22. Garanti

22.1 Fel i Anläggningen som beror på bristfälligheter i

med anledning av försenad leverans.

18.4 Om leverantören enligt sådan förteckning som avses i punkt 9.1 skall vidta viss åtgärd senast vid däri angiven tidpunkt, skall händelse av dröjsmål därmed vad i punkt 18.1 sägs äga i motsvarande tillämpning. Har i förhållande till sådan tidpunkt dröjsmål inträffat under omständigheter som i punkt 18.3 första stycket sägs, skall parterna uppta förhandlingar om vilka åtgärder som skall vidtas

konstruktion, material, tillverkning, av leverantören utförd transport eller montagearbete eller som består i att Anläggningen inte i övrigt uppfyller avtalade driftsegenskaper och prestanda skall avhjälpas av leverantören på egen bekostnad och med tillämpning av nedan angivna regler.

Leverantören har samma ansvar för underleverantörs konstruktion, material, tillverkning, transport och montagearbete som för sitt eget.

Leverantörens ansvar omfattar inte fel som beror på Gods som beställaren tillhandahåller eller på konstruktion som denne föreskrivit.

22.2 Leverantörens ansvar avser endast fel som visar sig inom ett år räknat från dagen för övertagandet.

Vidare avser leverantörens ansvar endast fel som uppstår vid ett riktigt handhavande av Anläggningen för avsett ändamål och under iakttagande av skälig aktsamhet. Ansvaret omfattar således inte fel som orsakats av bristfälligt underhåll, felaktig lagring eller oriktigt montagearbete från beställarens sida, ändringar utan leverantörens skriftliga medgivande, normal försliitning eller försämring eller genom beställarens försorg oriktigt utförda reparationer.

22.3 För delar som bytts ut eller reparerats enligt punkt 22.1 ansvarar leverantören enligt samma regler som gäller för den ursprungliga Anläggningen räknat från tidpunkten för leverans av de utbytta eller reparerade delarna. Detta ansvar omfattar även skador som utbytta eller reparerade delar orsakar på andra delar av Anläggningen.

Om Anläggningen till följd av fel som anges i punkt 22.1 är obrukbar mer än en månad, förlängs den i punkt 22.2 angivna garantitiden med den tid Anläggningen varit obrukbar.

Oavsett vad som ovan angetts gäller inte leverantörens ansvar för någon del av Anläggningen längre tid än två år från den ursprungliga garantitidens början.

22.4 Efter det att leverantören från beställaren fått Skriftligt meddelande om fel som avses i punkt 22.1 skall leverantören avhjälpas felet med den skyndsamt omständigheterna påkallar. Om felet är av sådan art att det inte är lämpligt att avhjälpas det på Montageplatsen, skall beställaren på leverantörens begäran och bekostnad underlätta arbetets utförande genom att för utbyte eller reparation återsända felaktig del till leverantören.

22.5 Om leverantören inte har avhjälpit felet inom skälig tid efter det att beställaren begärt detta, har beställaren rätt att häva Avtalet om felet är väsentligt för honom och leverantören insett eller bort inse detta. Om Avtalet inte hävs eller om felet inte är väsentligt, får beställaren antingen låta avhjälpas felet på leverantörens risk och bekostnad eller begära sådant prisavdrag som svarar mot felet.

22.6 Leverantören ansvarar inte för andra skador till följd av fel än skador på Anläggningen. Detta gäller oavsett om Avtalet hävs eller inte. Om leverantören gjort sig skyldig till grov vårdslöshet, skall han dock ersätta beställaren för produktionsbortfall, utebliven vinst och för skador på annan egendom än Godset liksom för annan indirekt skada.

22.7 Vad som ovan angetts om fel skall i tillämpliga delar gälla då del av Anläggningen saknas.

23. Befrielsegrunder (force majeure)

Följande omständigheter skall anses utgöra befrielsegrunder, om de inträffar efter avtalsdagen — eller om omständigheterna inträffat dessförinnan och om följderna härav inte kunde förutses före avtalsdagen — och Avtalets fullgörande

därigenom hindras: arbetskonflikt och varje annan omständighet som part inte kan råda över, såsom eldsvåda, krig, mobilisering eller oförutsedda militärinkallelser av motsvarande omfattning, rekvisition, beslag, valutarestriktioner, uppror eller upplopp, knapphet på transportmedel, allmän varuknapphet, inskränkningar ifråga om drivkraft samt försening av leverans från underleverantör, om förseningen har sin grund i sådan omständighet som avses i denna punkt.

För att part skall ha rätt att göra gällande befrielsegrund enligt ovan skall han skriftligen underrätta andra parten om att sådan omständighet inträffat. Underrättelsen skall ske utan oskäligt uppehåll efter det att parten insåg eller bort inse att omständighet som kan åberopas som befrielsegrund föreligger.

Sedan befrielsegrund upphört skall andra parten underrättas härom samt om möjligt även informeras om när på grund av befrielsegrunden uppskjutna åtgärder kommer att vidtas.

Om försening med prestation består av anledning som ovan angetts under tid som avses i punkt 18.3 andra stycket, har part rätt att häva Avtalet om det kan antas att Avtalet inte utan väsentlig olägenhet för honom kan fullgöras senare.

Om part häver Avtalet enligt denna punkt, har andra parten rätt till ersättning för de kostnader som han intill tidpunkten för Avtalets hävande haft för att fullgöra Avtalet, dock inte för det som kan komma till nytta i hans verksamhet eller för vilket han i annan ordning erhåller ersättning. Av parten vid tidpunkten för hävning påbörjad eller utförd del av leveransen som inte kan komma till nytta i hans verksamhet skall överlämnas till den part till vilken leverans skall ske, om denne så begär.

24. Förebyggande av skada

Part som gör gällande att avtalsbrott från andra partens sida föreligger skall vidta alla åtgärder som behövs för att förebygga eller begränsa uppkomsten av skada, om han kan göra detta utan oskälig kostnad eller olägenhet.

25. Tvist

Tvist mellan beställare och leverantör skall avgöras av svensk domstol med tillämpning av svensk rätt.